

САВАСТЄЄВА ОКСАНА, д.е.н, доцент,
завідувач кафедри обліку і фінансів,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ БІЗНЕС-СУБ'ЄКТІВ

В умовах сучасного світу, в якому цифрові технології швидко трансформують ландшафт бізнес-середовища, нового тлумачення набуває й організація управлінського обліку в умовах цифрових трансформацій.

Зазначені питання стають надзвичайно актуальними в контексті сьогоденних реалій, які обумовлюють необхідність застосування значних суттєвих коректив щодо стандартних бізнес-процесів та трансформаційні зміни бізнес-середовища, потребуючи від суб'єктів підприємництва оперативного переосмислення і адаптації власних стратегій, в тому числі в площині організації управлінського обліку.

Втім, цифрові нововведення націлені на сприяння підвищенню ефективності і адаптивності управлінського обліку, а також на ідентифікацію нових загроз і можливостей, які з'являються перед суб'єктами підприємництва у контексті економічних перетворень. В системі управління суб'єкта бізнесу саме управлінський облік представляє собою ключовий елемент. Він покликаний надати управляючій системі актуальну і необхідну інформацію для прийняття адекватних бізнес-рішень, для здійснення планування, контролю і оцінювання ефективності діяльності. Управлінський облік як система пройшов певний еволюційний шлях і розвивався у тісному зв'язку із потребами бізнесу щодо всебічного аналізу витрат, а також з метою раціонального стратегічного планування. Традиційна методика організації управлінського обліку здебільшого була зосереджена на внутрішньому акумулюванні і аналізі великих масивів даних, що передбачало ручну обробку значних обсягів інформації. Втім, із розвитком технологій і настанням цифрової епохи, його організація зазнала суттєвих змін.

За словами Склярук І.П., «діджиталізація сприяє новим можливостям для управлінського обліку, включаючи автоматизацію та використання складних аналітичних інструментів. Цифрові технології, такі як ERP-системи (Enterprise Resource Planning), Bigdata, штучний інтелект (AI), та машинне навчання, сприяють новим можливостям для збору, обробки та аналізу даних» [1].

Одним з найбільш популярних інструментів управлінського обліку вважаються ERP-системи, такі як SAP, Oracle та Microsoft Dynamics. Зазначені системи інтегрують різноманітні аспекти бізнесу, включаючи облік, управління ресурсами, логістичні зв'язки та інше, забезпечуючи в такий спосіб комплексний аналіз фінансованого стану суб'єкта господарювання [2].

З метою аналізу великих даних і прогнозування застосовуються інструменти, засновані на штучному інтелекті та машинному навчанні. Платформи, такі як IBM Watson, Google Cloud AI та Microsoft Azure AI, дозволяють бізнес-суб'єктам аналізувати великі обсяги даних, виявляти

тренди і формувати прогнози, що є критично важливим в умовах високого рівня невизначеності [3].

Розглядаючи роль ChatGPT в управлінському обліку, треба звернути увагу на можливість значного пришвидшення не лише обробки інформації, а й проведення фінансового аналізу, враховуючи здатність ChatGPT осягати складні запити та надавати глибокі відповіді, які полегшують прийняття управлінських рішень. «Фінансовий аналіз в сучасних умовах – обов'язковий елемент системи менеджменту управління будь-якого суб'єкта господарювання. Ефективність та обґрунтованість фінансового аналізу створює фундамент не лише для прогнозування окремих ситуацій операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, а й дає змогу визначати перспективні напрями розвитку» [4].

Саме в системі організації управлінського обліку використання ChatGPT може суттєво спростити дії щодо обробки даних, що призведе до значного зростання продуктивності. Водночас, використання штучного інтелекту можливе для вирішування певних завдань бухгалтерського обліку, адже бухгалтерський облік також зазнає цифрових трансформацій. Фахівці з управлінського обліку, які працюють в епоху стрімкого розвитку технологій, мають швидко адаптуватися до постійно мінливого ландшафту власної професії і знаходити інструменти максимізації впливу штучного інтелекту та пов'язаних з ним технологій. Проте, можна очікувати, що такі проблеми, як недостатня підготовка та значні операційні витрати, також будуть суттєвими.

Отже, технологіям штучного інтелекту притаманний досить революційний потенціал у сфері управлінського обліку. Також для бізнес-суб'єктів дуже важливо мати чітку стратегію, особливо при впровадженні нових технологій, і наскільки це можливо, максимально використати інструменти, необхідні для розвитку спеціальних навичок. Щоб максимізувати віддачу, також важливо розуміти залежність від часу характеру технологічних інвестицій. При створенні стратегій розвитку бізнес-суб'єктів у постіндустріальному суспільстві, потрібно враховувати виклики, пов'язані з безперервною еволюцією знань і впливом глобалізації та цифровізації. Необхідною і важливою в зазначеному контексті є гнучка тактика, обґрунтований інвестиційний процес, ретельний аналіз ринку та ефективна реклама.

Для бізнес-суб'єктів, які приймають рішення, плануючи значні інвестиції в технологію штучного інтелекту, уявлення про динаміку витрат забезпечують важливий контекст. Перш ніж реалізовувати стратегічні інвестиції в штучний інтелект для управлінського обліку, компанії мають враховувати як короткострокові, так і довгострокові витрати. Серед необхідних заходів – поступова інтеграція штучного інтелекту в існуючі системи, а також підготовка до постійного навчання. Максимізація переваг штучного інтелекту потребує наполегливого навчання та постійного розвитку навичок. Довгостроковий вплив інтеграції штучного інтелекту в систему управлінського обліку має бути додатково вивчений у ґрунтовних дослідженнях, заснованих на соціологічних опитуваннях з великими диверсифікованими вибірками і широким спектром

галузей економіки. З метою кращого розуміння, як ефективно запроваджувати технології штучного інтелекту бізнес-суб'єктами, можуть бути корисними порівняльні дослідження компаній на різних етапах впровадження.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, наскільки такі передові інновації, як технології штучного інтелекту, важливі для підвищення продуктивності та ефективності управлінського обліку. Загальне сприйняття можливості використання технологій штучного інтелекту цілком позитивне, але необхідність постійного навчання та понесення значних витрат висвітлює критичні сфери, які вимагатимуть уваги з метою успішного впровадження даних технологій.

Список використаних джерел:

1. Складчук І.П., Вовк Н.О. Управлінський облік бізнес-процесів в умовах діджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3415/3343> (дата звернення 06.03.2024)
2. Погляд на управлінський облік, регламентований облік та консолідацію при впровадженні ERP-системи Odoo. Self-ERP. URL: <http://surl.li/omumn> (дата звернення: 06.03.2024)
3. ERP vs Базове програмне забезпечення для бухгалтерського обліку. URL: <http://surl.li/omumi> (дата звернення: 02.02.2024)
4. Савастєєва О.М. Фінансовий аналіз як інструмент визначення фінансової стратегії суб'єкта господарювання. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти*: Збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 березня 2021 р.). Дніпро: НМетАУ, 2021. С.227-230

